

III. évfolyam 7. szám 1992. július

HÍRMONDÓ

KÖNYVESPOLC

Kedves Olvasóink!

Reméljük, közös örömmel vesszük számba és majd olvassuk azokat a legújabbban megjelent kiadványokat, melyeket a Mikszáth Kiadó gondozott, illetve nógrádi vonatkozással bírnak. A kötetek a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtárban megvásárolhatók!

HUNGAROCON '92

A Balassi Bálint Asztaltársaság 1991-ben a Vega Egyesülettől megkapta a HUNGAROCON 92 országos sci-fi találkozó rendezési jogát. Az egyébként amatőr írók és képzőművészek alkotta egyesület azért vállalkozott erre a nem kis feladatra, mert szeretné bebizonyítani, hogy tenni akar és tesz is városáért, és a közösségi szellem, a barátságok kialakulásáért. Az egyesület vezetősége pályázatokon támogatást nyert a rendezvény lebonyolításához. A Nógrádi Mecénás és a Lakitelek Alapítványoktól, valamint a Salgótarján Város Önkormányzatától nyert összegeket a József Attila Művelődési Háznak utaltattuk át, az 1992 július 31 és augusztus 2-a között megrendezendő találkozó megvalósítása érdekében. Az alábbiakban közöljük a találkozó programtervét, és tudatjuk a kedves olvasókkal, hogy a rendezvényre minden érdeklődőt szeretettel várunk. A belépődíj: 200,-Ft/nap. A rendezvények a József Attila Művelődési Házban lesznek

Július 31. (péntek)

14 óra A rendezvény megnyitója a József Attila Művelődési Házban 14.30 óra A Non-stop videofilm vetítés. A képzőművészeti kiállítás megnyitója 15.00 óra Egon Niczky, a találkozó díszvendége bemutatja a Csehszlovákiai sci-fi mozgalmait 16.00 óra Sándor Tamás /természetgyógyász/ előadása a parapszichológiáról és a negyedik dimenzióról 18.00 óra Jelmezverseny a gyerekeknek a KERT-ben

19-24 óra Baráti találkozó, közös zenés vacsora a KERT-ben /zártkörű/

Augusztus 1. (szombat)

10 óra Non-stop videofilm vetítés Beszélgetés Böszörményi Gyula íróval, a rendezvény díszvendégével 11.00 óra Plakát, könyv- és lapárusítás, (adok-veszek börze)

Dedikál Nemere István, Preyer Hugó, Böszörményi Gyula írók, valamint a Vega M. és a Szíriusz M. lapjain már megjelenj amatőr alkotók mint pl. Bajzafi Ferenc, Agh László, Márkházi Sándor stb. és a Hungarocon plakátjára került ÁLOM c kép festője: Cene István

14-15.30 óra Nemere István író előadása: Rejtélyek és titkok világunkban rímmel 16.00 óra Az irodalmi pályázatok értékelése, melyet Zsibói Béla a Palócföld szerkesztője tart Díjkiosztás, és a nyertes alkotás felolvasása.

20.00 óra "Csillagászati éjszaka" a csillagvizsgálóban /előadás, videofilm, jó idő esetén észlelés/

Augusztus 2 /vasárnap/

9- 13.00 óra Non-stop videofilm vetítés

10- 11.30 óra Preyer Hugó író előadása: Nem csak egy életünk van címmel

13.30 óra A képzőművészeti pályázatok értékelése, díjkiosztás 15.00 óra A rendezvény bezárása.

Bódi Ildikó a Balassi Bálint Asztaltársaság elnöke

Jeles napok a Palócföldön

Anna napja

Július havában a magyar népszokások rendszerében a nyári ünnepkörnek nincs jelentős napja. Inkább időjósító, termésjósító vagy egyházi jellegű napokban bővelkedik a hónap. Ezek közé tartozik Anna napja is. Szent Anna napján sokan keresik fel hazánk egyik legnagyobb búcsújáró helyét, a Mátraverebély határában levő szentkúti kegyhelyet. Szentkút 1091 és 1200 között alakult ki és vált az ország leglátogatottabb búcsújáró helyévé. A hagyomány szerint Szent László király a pogány kunok ellen harcolt ezen a tájon. A csata hevében elszakadt katonáitól és körülvette őt az ellenség. Egy mély vízmosás felé menekült, azt lovával átugratta, s lova patájának nyomán forrás fakadt. Ugyancsak ezidőtájt történt, hogy a verebélyi pásztor néma fia a nyáj őrzése közben megszomjazott s vizet keresett. Egy fa lombjai között megjelent neki a Szűzanya és egy lópata alakú mélyedésben felcsillanó forrásvízre mutatott. A fiú ivott a vízből, s utána nyomban megszólalt. A híre a forrás mellett kápolnát építettek, ahová a környékeliek és az ország távolabbi településeinek lakói is elzarándokoltak csodás gyógyulást várva. Eddig a legenda. A XVIII. század közepén közepén kegytemplom és kolostor épült Szentkúton. A sok tízezres tömegeket vonzó kegyhelyen a nagyobb búcsús csoportokat adó települések az 1900-as évek elején zarándokházakat építettek, ezekben kaptak éjszakai pihenőhelyet a hívek. A zarándokházak az elmúlt évtizedben sorra elpusztultak.

A szentkúti kegyhelyet napjainkban is sok zarándok keresi fel. A kegytemplomot VI. Pál pápa 1970-ben Basilica minor rangra emelte. 1990-ben alapítványt hoztak létre a Palócföld ország és világszerte híres búcsújáróhelye, Szentkút rendbetételére.

Irodalom:

Barna Gábor: Búcsújáró és kegyhelyek Magyarországon. Panoráma, 1990.

Vonsik Imre: Mátraverebély-Szentkút kegyhely története. Mátraverebély-szentkúti Ferences Rendház, 1991. (O.K.A.)

Híres illusztrációk VII.

Szabó Lőrinc művei

Két jelentős művészt mutatunk be Szabó Lőrinc avatott tolmácsolójaként.

Az egyik: Szász Endre. Mikor a rendkívüli kötetet, A huszonhatodik év-et illusztrálta, (1963) még fiatal volt, de pályája már meredek ívben felfelé halad.

Mögötte volt már a Villon-összes, Az éjjeli menedékhely, Heine Németországa, s 1962-ben a Kalevala, melyben "sikerült neki az, ami a legnehezebb az illusztráló művészetében: egyszerre volt hű a szöveghez, és fejezte ki a mai ábrázolás eszközeivel egy régi monda érzelmi s gondolatvilágát. Es ugyanakkor teljes értékű, önálló művészi alkotások, nagyszerű rajzok létrejöttét is üdvözölhetjük e kötetben." (Murányi-Kovács Endre) Egy év múlva már ugyanezt bizonyítja a Szabó Lőrinc kötet megrázó rézkarcaival. A másik művészt a költő maga választotta.

1943-ban ketten létrehozták a reprezentatív kötetet: Szabó Lőrinc - Szalay Lajos: Tizenkét vers tizenkét rajz.

Az előszóban így ír a költő: "Komoly hír, sok vita és sok elismerés előzte meg az itt következő tizenkét rajzot. Szakértők nem egyszer elragadtatva nyilatkoztak alkotójuk tehetségéről.

Pontos rajztudásáról ép úgy, mint arról, ami több: szabadon építő képzeletéről—. A rajzok, melyeket az én költeményeimhez készített, önálló munkák.... Általában inkább független változatok egy-egy közös témáról, egy-egy közös élményről...Mindenesetre az összhang, az igazság és a megértés vágya sóvárog mozdulataikból, s vers és rajz alatt seholsem pusztán a monogramjaink azonosak."

(N.J-né)

GYEREKEKNEK

MŰEMLÉKEINK

Cered: Harangtorony

A megye 1700-as években készült harangtornyaiból napjainkra csak kettő maradt, a másik Nádújfaluban látható. A ceredi torony kutatója szerint 1774-ben épült, bár egy félholdas csúcsdíszehez kapcsolódó helyi hagyomány "török kori"-nak tartja. A régi toronynélküli templom északkeleti oldalán áll a szép, jóarányú, zömöktestű faharangláb, széles alsórésszel zsindeyes kettős tetővel, erős gerenda-szerkezettel és ajtóval ellátott magas deszkafallal. Felső tornyos része mind a négy oldalon kettős árkádos ablaknyílással. Irodalom: Fries Gyula: Nógrádi műemlékek. 1990. Nógrád megye műemlékei. 1954.

A LUTRA-CSEREKLUB HÍREI

Kedves Gyerekek!

A nyári szünidőben is péntek délutánonként szeretettel várunk minden játszótársat a könyvtárban.

VAKÁCIÓ

A gyermekkönyvtár JÚLIUS-AUGUSZTUS HAVI nyári programja

HÉTFŐ: MESETURMIX Mesemondás, illusztrálás KEDDEN és PÉNTEKEN VIDEÓMOZI

Műsor az előző évek tapasztalatai alapján, a programon résztvevő gyerekek igénye szerint. SZERDA: FÜZZÜNK-FÜZZÜNK VALAMIT Gyöngyfüzés

CSÜTÖRTÖK: ZENEHALLGATÁS, BÁBJAVÍTÁS Valamennyi program kezdési ideje délután 2 óra.

Játékos lexikon, kézikönyv és katalógus használati foglalkozás kiscsoportoknak délelőttönként 10-12 óráig- _ TÖRD A FEJED!

Új és új rejtvényt találsz hetenként a REJTVÉNYZSÁK-ban. A helyes megfejtők között 30 tárgy-és könyvjutalmat sorsolunk ki augusztus 21-én.

A nyertesek névsorát a szeptemberi HÍRMONDÓ-ban ismertetjük.

Mindezekon kívül elsősorban ajánljuk könyvállományunkat, hogy gyarapítsd olvasmányélményeidet, ismerd meg a képes gyermeklapjainkat, ismeretterjesztő folyóiratainkat.

Kérdezgető

Mi a villám?

A villám óriási elektromos szikra. Zivatar idején a felhőkből csap le a Földre. Csupán egy szempillantásig tart. A villámcsapás nagyon veszélyes, olyan, mint az áramütés. Magas házakba, fákba csap be elsősorban. Ezért a házak tetejére villámhárítót szerelnek: egy vasrudat, amit vastag drót köt össze a földdel. Ha a villám beleszap, a villámhárító az áramot a földbe vezeti, így nem történik semmi baj. A fákon nincs villámhárító. Ezért zivatar idején soha ne állj magas fák alá!

Miért csukja össze a szirmait este néhány virág?

Azok a növények hajtják össze este szirmaikat, amelyek nagyon szeretik a meleget és a fényt. A nyári kertekben, napos erkélyeken érzik igazán jól magukat. Ha árnyékba kerülnek, vagy amikor alkonyodik, megfigyelhetitek, hogyan csukják össze fokozatosan szirmaikat, így maradnak egész éjszaka, és csak a napsugarak érintésére nyílnak ki ismét.

Új könyveink

Humble, Richard: Hajók. Tengerek és tengerészek

Ez az új könyvsorozat (Az idő műhelyében) történelmi áttekintést nyújt arról, hogy miként fejlődött az emberi civilizáció néhány fontos alapeleme a kezdetektől máig. Angol szerzője kamaszoknak

Szánta könyvet, egyfajta időrendi, történelmi, hajóépítészeti áttekintésnek, ahol az érdekes szöveg és a vonzóan színes kép méltó párban van.

Inotai András: Iskolabusszal Amerikában.

"Egy beleváló 13 éves srác mesél viszontagságairól. Csupa oltári balhé Floridától Mexikóig, valamint az iskolában és más cikis helyeken..."

A kötet ifjú szerzője két évet töltött az Egyesült Államokban, élve a hozzá hasonló amerikai gyerekek mindennapos életét. Iskolába járt, tévézett, sportolt, utazott és balhézott - s mindeközben itthoni tapasztalataitól ugyancsak különböző életformákat, viselkedésmódokat, szokásokat ismert meg - csupa olyasmit, amit a szokványos Amerikai - útikönyvekben hiába is keresnénk. A rendhagyó útikönyv 10 éves kortól ajánlott a Fiataloknak, de a felnőttek érdeklődésére is számot tarthat.

HÓNAP KÖNYVE

Mercurius Hungaricus; Mercurius Veridicus ex Hungária /1705-1710/ 315 éve, 1677. július 2-án Losoncon született Ráday Pál, a Rákóczi-szabadságharc egyik kimagasló egyénisége, a fejedelem titkos tanácsosa, Nógrád vármegye nótáriusa.

Nevéhez fűződik az első hazai hírlap, a Mercurius Hungaricus /Magyar Mercurius/ majd a bővített című Mercurius Veridicus ex Hungária /Magyarországi Igazmondó Mercurius/ szerkesztése. A kuruc újság kibocsájtásának ötletét Esterházy Antal gróf tábornagy vetette fel Rákóczinak, aki a külföldi politikai erők e tájékoztatási módjának megvalósításával Ráday Pált bízta meg. Ráday minden szempontból alkalmas volt a megvalósításra, ugyanis a kancelláriai igazgató kezébe futottak be a hírek az ország különböző részeiből. Másrészt Rádaypál gyakorlati végrehajtója volt a fejedelem diplomáciai és külpolitikai elgondolásainak.

Az első szám 1705. június 6-án, Lőcsén, a Brewen-nyomdában készült el. A külföld örömmel fogadta a katonai jelentéseket, híreket. Ráday egyre olvasmányosabbá, újságszerűbbé tette a következő számokat. A latin nyelvű hírlap 1708-ig a trencsényi csatavesztésig Ráday Pál szerkesztésében jelent meg, majd Bercsényi Miklós főgenerális kancelláriáján szerkesztették. Ráday kiérlelt, nemegyszer publicisztikai remeknek számító összefoglalóit az utódok nem tudták megismételni 1710. március 26-án jelent meg utoljára a Mercurius. Ráday Pál 1733. május 20-án hányt el. A Rádayak értékes hagyatékát napjainkban a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteménye (Bp.) gondozza. (B. Gy.-né)

HÍREK-RENDEZVÉNYEK

"Felhőbe hanyatlott a drégeli rom" címmel irodalmi-történelmi olvasónapló-pályázatot állított össze a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár módszertani osztálya Drégely ostromának 440. évfordulójára a megye általános iskolás tanulói számára. A helyi polgármester, Dombai Gábor kiváló partnerünk volt ötletünk megvalósításában; 20.000 Ft-ot áldozott a pályázat lebonyolítására, díjazására, példát mutatva a hagyományápolás, a gyermekek értékes kutatómunkájának támogatására és a Megyei Könyvtár felkínált szolgáltatásainak hasznosítására. Pályázatunk célja olyan utazás volt, amely a XVI. század világát, történelmi nagyjaink kalandos és küzdelmes életútjának megismerését szolgálta.

A 247 pályázó közül a legjobbak számára ez az utazás valósággá válik, hiszen a nyertesek a drégelyi várnál vehetik át megérdemelt jutalmukat július 4-én.

Díjak, helyezettek

I díj 1000 Ft-os könyvutalvány: MAJER EMESE Drégelypalánk, II. díj 800 Ft-os könyvutalvány. JELENEI VIVIEN Bátönyterenye, III. díj 500 Ft-os könyvutalvány: SÜLYOK RÓBERT Tar.

Jutalomkönyvben részesültek Detre Norbert, Drégelypalánk Kaiszter Emese Salgótarján, Dombai Gábor Drégelypalánk, Bakó Tamás Mátranovák Fehér Eszter Pásztó, Benkó Bernadett Drégelypalánk, Daku Orsolya Salgótarján, Czibulya Zsuzsa Balassagyarmat, Turopoli Renáta Tar, Maksi Katalin Bátönyterenye.

FILMSIKEREK - VIDEÓN

Július 2-án 15.30
VAN, AKI FÖRÖN SZERETI (Billy WILDER)

Július 9-én 15.30
BUTEK CASSIDY ES A SUNDANCE KÖLYÖK (G. Roy HILL)

Július 16-án 15.30
AZ ISTENEK A FEJÜKRE ESTEK (Jamie, UYS)

Július 23-án 15.30
SZEXMISSZIÓ (Juliusz BOCHULSKI)

Július 30. 15.30
INDUL A BAKTERHÁZ (RIDEG Sándor).

1992. július 6-án UTAZÁS A NAGYVILÁGBA címmel fotó- és könyvkiállítás nyílik a Megyei Könyvtár emeleti csarnokában.